

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 258/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. apríla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Ladislava Orosza a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou Mgr. Helenou Farkašovou, Žerotínova bašta 1236/1, Nové Zámky, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 137/2012 a postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 471/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. marca 2018 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 137/2012 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 471/2014 (ďalej len „napadnuté konanie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že na Okresnom súde Nitra bolo na základe žaloby podanej sťažovateľom 18. septembra 2012 začaté konanie o zaplatenie sumy 15 000 € proti žalovanej – Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, z titulu náhrady ujmy za vydanie nezákonného rozhodnutia.

Sťažovateľ žalobu odôvodnil tým, že „... uznesením KRP Nitra, Úradu justičnej a kriminálnej polície z 17. 09. 2008 ČVS: KRP-23/OVK-NR-2008 bolo začaté trestné stíhanie voči žalobcovi pre prečin podielníctva podľa § 231 ods. 1 písmeno a/ Trestného zákona, pre krádež nafty z areálu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] s ďalšími zamestnancami. Po skončení prípravného konania, prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre uznesením zo dňa 24. 06. 2010 sp. zn. Kv 33/2008-80 voči žalobcovi konanie podľa § 215 ods. 1 písmeno a/ zastavil. Žalobca svoj nárok oprel o ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. a uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18. 08. 2010 sp. zn. 4 MCdo 15/2009. Žalobca žiadal náhradu ujmy za vydanie nezákonného rozhodnutia z dôvodu, že trestné stíhanie, vedené voči jeho osobe, ho poškodilo na dobrej povesti, bol dlhoročným zamestnancom železníc a nikdy nemal žiadne problémy a nebol disciplinárne potrestaný. U zamestnávateľa prešiel rôznymi pracovnými pozíciami, od elektromechanika až po rušňového dispečera a bol vždy kladne hodnotený. Uviedol, že vzniknutá situácia nepriaznivo ovplyvnila a zmenila celý jeho život. V práci si ho zavolať zamestnávateľ s tým, aby dal výpoveď, kolegovia ho považovali za zlodeja, vyčítali mu, že či bol odkázaný kradnúť. Stratil veľa kolegov a známych, mnohí sa s ním prestali stretávať, zdravíť ho na ulici, posmešne si šepkali, keď prechádzal popri nich.“

Okresný súd rozhodol v napadnutom konaní rozsudkom z 11. marca 2014 a svoje rozhodnutie takto odôvodnil: „... predovšetkým tým, že je nesporné, že začatím trestného stíhania, vznesením obvinenia a následným zastavením trestného stíhania došlo k porušeniu práva žalobcu, nakoľko trestné stíhanie voči nemu nemalo byť vôbec začaté. Nepreukázanie následkov v dôsledku tohto konania štátu, spočívajúcich v závažnosti vzniknutej ujmy a následkov v pracovnom, osobnom a spoločenskom živote má za následok, že žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nemôže byť priznaný. Výška nemajetkovej ujmy je na rozhodnutí súdu, závisí od jeho úvahy, avšak ani táto úvaha nemôže byť bezbrehá. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy musí súd vychádzať predovšetkým z osoby poškodeného, jeho doterajšieho života a prostredia, v ktorom žije a pracuje, zo závažnosti vzniknutej ujmy a následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote a spoločenskom uplatnení. Ďalej súd konštatoval, že žalobca nepreukázal súdu ani existenciu ujmy, či následku spôsobeného trestným stíhaním a už vôbec nie závažnosť a intenzitu zásahu do osobnostných práv. V danom prípade tým, že došlo k začatiu trestného stíhania, vzneseniu obvinenia žalobcovi a následnému zastaveniu trestného stíhania, došlo k zásahu štátu voči občanovi, nakoľko trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté.“

Proti rozsudku okresného súdu z 11. marca 2014 podal sťažovateľ v zákonom ustanovenej lehote odvolanie, ktoré odôvodnil „... predovšetkým tým, že už tým, že mu bolo vznesené obvinenie a boli s ním v rámci prípravného konania vykonávané vyšetrovacie úkony, o ktorých vedeli tak zamestnanci, ako aj občania v okolí jeho bydliska, predstavovalo zníženie jeho dôstojnosti a pošpinenie cti“.

Krajský súd rozsudkom č. k. 9 Co 471/2014-152 z 21. mája 2015 rozsudok okresného súdu z 11. marca 2014 potvrdil. Sťažovateľ uvádza, že rozsudok krajského súdu bol odôvodnený „predovšetkým tým, že súd prvého stupňa správne ustálil, že vydaním nezákonného rozhodnutia došlo k porušeniu práva žalobcu, nakoľko trestné stíhanie voči jeho osobe nemalo byť vôbec začaté. Avšak ani existenciu nezákonného rozhodnutia bez ďalšieho nemožno považovať za okolnosť, v dôsledku ktorej by žalobcovi prináležal nárok peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy.“

Sťažovateľ podal Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolanie. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Cdo 13/2016 z 28. februára 2017 dovolanie sťažovateľa odmietol. Ako vyplýva z uvedeného uznesenia, najvyšší súd dovolanie sťažovateľa v súlade s § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku odmietol ako procesne neprípustné.

Sťažovateľ v podanej sťažnosti ďalej uvádza: *„Česť a dobrá povest' sú integrálnou a dôležitou súčasťou dôstojnosti človeka. Ak je raz česť pošpinená neopodstatneným obvinením, ktoré vychádza z nepravdivých skutkových tvrdení, môže byť povest' a česť osoby poškodená navždy. Sťažovateľovi bolo vznesené obvinenie napriek tomu, že neboli orgánmi činnými v trestnom konaní vyprodukované také dôkazy, ktoré by nasvedčovali, že žalobca mohol spáchať trestný čin. Už tým, že bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie a boli s ním vykonávané vyšetrovacie úkony v rámci prípravného konania, o ktorých vedeli tak zamestnanci, ako aj v občania v mieste jeho bydliska, predstavovalo zníženie jeho dôstojnosti a pošpinenie jeho dobrého mena. O predmetnej kauze vedel veľký okruh ľudí. Orgány činné v trestnom konaní vykonali v ranných hodinách u sťažovateľa domovú prehliadku a odviekli ho na výsluch, čo videli aj susedia a správa o tomto zásahu sa šírila aj v zamestnaní, pretože väčšina kolegov bývala v okolí.*

Je potrebné klásť dôraz na objektívne hľadisko, teda to, čo by predmetnú ujmu v danom mieste a čase /v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod./ vnímala každá fyzická osoba. Každá fyzická osoba by to, čo sa stalo sťažovateľovi vnímala ako závažný zásah do svojich práv, pretože je nepochybné, že práva sťažovateľa boli porušené a je nepochybná aj vzájomná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a ujmou, ktorá týmto rozhodnutím sťažovateľovi vznikla. Už len skutočnosť, že sťažovateľa odvádzali príslušníci OR PZ Nové Zámky hlboko zasiahla do jeho dôstojnosti a cti, pretože sťažovateľ nikdy predtým nemal žiadne problémy v zamestnaní, ako aj v súkromnom živote.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal nález:

„Základné práva sťažovateľa, zakotvené v článku 19 odsek 1 a odsek 2 a v článku 46 odsek 3 Ústavy Slovenskej republiky a v článku 8 odsek 1 a odsek 2 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd boli postupom Okresného súdu v Nitre v konaní sp. zn. 14 C/137/2012 a Krajského súdu v Nitre v konaní sp. zn. 9 Co/471/2014 boli porušené.

Rui sa rozsudok Okresného súdu v Nitre z 11. 03. 2014 slo 14 C/137/2012-126 a rozsudok Krajského súdu v Nitre z 21. 05. 2015 slo 9 Co/471/2014-152 a vec sa vracia Okresnému súdu v Nitre na nové konanie a rozhodnutie.“

II.

Podľa .l. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo pravnckych osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorsich predpisov (dalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý navrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého navrhu ústavný súd skúma, i dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na dalsie konanie. Podľa tohto ustanovená navrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, navrhy, ktoré nemajú zákonom predpisane náležitosti, neprípustné navrhy alebo navrhy podane niekým zjavne neoprávneným, ako aj navrhy podane oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. ústavný súd môže odmietnuť aj navrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namieta, že v napadnutom konaní okresného súdu, ako aj v napadnutom konaní krajského súdu boli poruene jeho základné práva podľa .l. 19 ods. 1 a 2 a .l. 46 ods. 3 ústavy a práva podľa .l. 8 ods. 1 a 2 dohovoru (dalej len „oznacenene práva“).

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 8 ods. 1 ústavy každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydli a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 ústavy štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Ústavný súd pri príprave predbežného prerokovania sťažnosti dopytom na okresnom súde zistil, že rozsudok krajského súdu z 21. mája 2015 nadobudol právoplatnosť v spojení s rozsudkom okresného súdu z 11. marca 2014 už 11. augusta 2015. Posledný deň lehoty na podanie sťažnosti pripadol na 11. október 2015. Keďže 11. októbra 2015 bola nedeľa, posledný deň, keď sťažovateľ mohol podať ústavnému súdu sťažnosť, bol pondelok 12. októbra 2015. Sťažovateľ podal sťažnosť ústavnému súdu 22. marca 2018, teda zjavne po uplynutí lehoty dvoch mesiacov.

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti konštantne uvádza, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 62/02).

Jednou zo zákonných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

V súvislosti s napadnutým postupom okresného súdu jednoznačne vyplýva, že v tejto časti bola sťažnosť podaná oneskorene (napadnuté konanie okresného súdu bolo právoplatne skončené 11. augusta 2015).

Podľa existujúcej judikatúry ústavného súdu sa lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní považuje za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, ale s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti posudzovanej veci zjavne vylučujú (m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010). K okolnostiam, ktoré zjavne vylučujú aplikáciu uvedeného právneho názoru, patria predovšetkým také, pri ktorých sťažovateľ v zmysle platnej právnej úpravy nedisponuje oprávnením podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu orgánu verejnej moci, ktorým podľa jeho tvrdenia mali byť porušené jeho základné práva alebo slobody, t. j. ak je dovolanie v konkrétnom prípade zjavne neprípustné.

Z dopytu na okresnom súde bolo zistené, že uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 13/2016 z 28. februára 2017 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) nadobudlo právoplatnosť 11. apríla 2017. Z uvedeného teda vyplýva, že aj v prípade, ak by ústavný súd pristúpil k počítaniu lehoty na podanie sťažnosti odo dňa právoplatnosti uznesenia najvyššieho súdu (napriek skutočnosti, že dovolanie sťažovateľa bolo odmietnuté ako procesne neprípustné), je zrejmé, že sťažnosť bola podaná oneskorene (lehota by v tomto prípade uplynula 11. júna 2017).

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj vo vzťahu k napadnutému konaniu krajského súdu odmietol ako celok podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2018